Til Statistisk sentralbyrå
ved administrerende direktør Geir Axelsen

Behov for statistikk for årslønnsvekst for ulike næringer og grupper basert på tall fra Nasjonalregnskapet

Den foreløpige rapporten fra Teknisk beregningsutvalg for inntektsoppgjørene (TBU) viser at årslønnsveksten i 2024 var 5,3 prosent i forhandlingsområdene samlet. Samtidig viste foreløpige nasjonalregnskapstall fra SSB som ble publisert 6. februar at foreløpig årslønnsvekst for alle arbeidstakere i Norge var 5,7 prosent.

At årslønnsveksten er høyere i Nasjonalregnskapet, der alle arbeidstakere inngår, enn i forhandlingsområdene kan bety at den uorganiserte delen av arbeidslivet hadde ikke ubetydelig høyere lønnsvekst enn den organiserte i fjor. Etter pandemien har årslønnsveksten i Nasjonalregnskapet vært høyere enn i forhandlingsområdene i TBU samlet i 4 av 5 år, se tabellen under. Særlig i 2020, 2021 og 2024 har avviket vært stort.

	Årslønnsvekst forhandlingsområdene samlet	Nasjonalregnskapet årslønn, påløpt
2020	2,2	3,1
2021	3,0	3,5
2022	4,2	4,3
2023	5,3	5,2
2024	5,3	5,7

Kilde: Foreløpig hovedrapport TBU 2025, tabell 1.1 og 2.1

TBUs rapporter gir en god oversikt over årslønnsveksten i ulike deler av den delen av arbeidslivet (forhandlingsområdene) som er tariffbundet, men inneholder per i dag kun tall på næringsnivå fra SSB for datolønnsvekst (lønnsvekst fra november til november). Disse tallene kan imidlertid ikke sammenliknes direkte med årslønnsveksttallene for forhandlingsområdene og Nasjonalregnskapet.

Dersom den uorganiserte delen av arbeidslivet over tid har en lønnsvekst som langt overstiger frontfagsramma, er det en åpenbar risiko for at oppslutningen om frontfagsmodellen og lojaliteten til frontfagsramma svekkes. At høyere lønnsvekst for arbeidstakere utenfor

forhandlingsområdene vil skape spenninger i lønnsdannelsen ble også påpekt av Holden IV-utvalget (avsnitt 4.9.6):

> *«Dersom grupper utenfor de store forhandlingsområdene systematisk skulle få høyere lønnsvekst enn lønnsveksten i forhandlingssystemet, ville det over tid skape spenninger for den kollektive lønnsdannelsen. Som vist [...] har lønnsveksten i økonomien som helhet målt ved nasjonalregnskapet ligget over lønnsveksten i store forhandlingsområder de siste tre årene. Dette kan trolig delvis forklares med sysselsettingsendringer under pandemien [...]. Dersom det også skyldes at andre grupper har hatt høyere lønnsvekst enn i det organiserte arbeidslivet, og en slik tendens fortsetter, vil det gi spenninger i lønnsdannelsen. Dette kan også gi forslag om politiske tiltak.»*

Det er på denne bakgrunn viktig for oppslutningen om det norske inntektspolitiske systemet å ha tilgang på oppdatert informasjon om lønnsutviklingen i ulike deler av arbeidslivet. SSB publiserer imidlertid ikke statistikk for årslønnsvekst for ulike næringer og grupper basert på tall fra Nasjonalregnskapet. Dette gjør at det er uvisst hvilke grupper som trekker opp årslønnsveksten.

I TBUs mandat står blant annet følgende:

> *«Utvalget skal i tilknytning til inntektsoppgjørene legge fram det best mulige tallmessige bakgrunnsmateriale og presentere det i en slik form at uenighet partene i mellom om økonomiske forhold så vidt mulig kan unngås.»*

Det er slik vi ser det en åpenbar risiko for at høyere lønnsvekst i det uorganiserte arbeidslivet og uklarheter knyttet til hvilke grupper som har fått høyere lønnsvekst enn frontfaget kan bidra til uenigheter i inntektsoppgjørene fremover. Vi mener derfor at TBUs rapporter bør inkludere statistikk som kan belyse slike spørsmål. Det forutsetter imidlertid at SSB publiserer den aktuelle statistikken.

Vi ber på denne bakgrunn om at SSB begynner å publisere statistikk for årslønnsvekst for ulike næringer og grupper basert på tall fra Nasjonalregnskapet.

Anne-Kari Bratten
administrerende direktør i Spekter

Steffen Handal
leder av Unio